

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Eenendertigste zondag door het jaar

Wijsheid 11, 23 – 12, 2 • Psalm 145 • Tweede Brief aan de Tessalonicenzen 1, 11 – 1, 2

• Lucas 19, 1-10

Zien wie Jezus is

NET ALS VORIGE ZONDAG krijgen we ook vandaag een eerste lezing uit de wijsheidsliteratuur. Het boek Wijsheid is een van de jongste boeken van het Oude Testament. Het werd in het Grieks geschreven, waarschijnlijk in Alexandrië in Egypte, in de eerste eeuw vóór Christus. De auteur is een ontwikkelde jood, die zijn joodse geloof tracht te verwoorden in het kader van de nieuwe Griekse cultuur en filosofie. De lezing is een filosofisch betoog over Gods barmhartigheid. God straft met mate, Hij spaart de zondaars, omdat Hij hoopt dat ze tot inkeer komen en zich bekeren. Die mildheid hangt samen met Gods liefde voor zijn schepping. God houdt zich in, omdat Hij anders mensen zou vernietigen die Hij zelf in het bestaan heeft geroepen. Deze lezing is gekozen in aansluiting met het evangelieverhaal, waarin Zacheüs Gods barmhartige liefde ontmoet in de persoon van Jezus en zich inderdaad bekeert.

Het verhaal over Zacheüs is een van die mooie vertellingen die we alleen bij Lucas aantreffen en die hij in zijn 'groot reisverhaal' heeft ondergebracht. Het verhaal spreekt voor zichzelf en behoeft eigenlijk weinig commentaar. Het geeft een goed inzicht in het beeld van Jezus dat Lucas ons schetst.

Jezus is onderweg. Hij trekt door stad en dorp en aangezien Hij geen vaste verblijfplaats heeft, is Hij aangewezen op de gastvrijheid van de mensen. Jezus is de godsgezant die aan al wie Hem gastvrij ontvangt, heil van godswege aanbiedt. Dat gebeurt met Zacheüs, hoofd tollenaar van Jericho en dus een belangrijk en schatrijk man, maar vanwege zijn beroep uitgespuwd door het volk. „Hij was klein van gestalte”, letterlijk wellicht, maar meer nog door de algemene verachting. Zacheüs wil Jezus zien. 'Zien wie Jezus is', daar komt het op aan in dit gedeelte van het Lucasevangelie. Jezus heeft nog maar pas voor de derde keer gesproken over de weg die Hij gaat, de lijdensweg naar Jeruzalem (Lucas 18, 31-33). Maar zijn leerlingen zien dat niet zitten. Zij begrijpen er niets van, schrijft Lucas (18, 34). Daarop geneest Jezus in de buurt van Jericho een blinde. Zodra die blinde weer kan zien, volgt hij Jezus op zijn weg (18, 35-43). Want om echt te 'zien' wie Jezus is, moet je Hem volgen op zijn levensweg. En nu wil Zacheüs in Jericho dus zien wie Jezus is. Hij heeft daar wat voor over: hij loopt hard vooruit en klimt in een boom. Vanuit die positie hoopt hij, ongezien, op Jezus te kunnen neerkijken. Maar als hij Jezus ooit, zoals de blinde van Jericho, wil volgen, zal hij uit zijn boom moeten klauteren. Hij zit dus niet goed om Jezus echt te 'zien'.

In het vervolg van het verhaal horen we dan ook niet dat Zacheüs Jezus ziet, maar het omgekeerde. Jezus ziet Zacheüs. Jezus ziet altijd arme en uitgestoten mensen. Hij geeft ze aandacht, herstelt ze in hun waardigheid, zonder voorbehoud. „Arme en kleine mensen maakt hij groot” (Lucas 1, 52, het magnificat). Maar de ware grootheid van Zacheüs kan alleen maar zichtbaar worden, als Zacheüs eerst klein en arm wil worden. „Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in uw huis te gast zijn.” 'Vandaag' en 'moeten', twee woorden die bij Lucas een bijzondere betekenis hebben. 'Vandaag' duidt op de doorbraak van het messiaanse heil. „Vandaag is u een redder geboren”, schrijft Lucas in zijn kerstverhaal (2, 11). En 'moeten', dat wijst erop dat Jezus' diepste levenskeuze in het spel is, zijn leven volgens Gods bedoeling, zijn liefde tot het uiterste. Die levenshouding levert hem het gemor van de omstanders op en zal Hem uiteindelijk op het kruis brengen: „Moest de Messias dat alles niet lijden...?” (24, 26, het Emmaüsverhaal).

Zacheüs gaat enthousiast op de uitnodiging in. Hij komt snel naar beneden, ontvangt Jezus vol blijdschap en schenkt de helft van zijn bezit aan de armen. Hij geeft zonder voorbehoud en daaruit blijkt wel dat hij Jezus nu echt 'gezien' heeft. Jezus erkent dat met de woorden: „Vandaag is dit huis heil ten deel gevallen, want ook deze man is een zoon van Abraham.” Maar ook de omstanders en wij, de toehoorders van het verhaal, worden uitgenodigd om Jezus echt te 'zien': als de Mensenzoon, die niet kwam om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven. Als degene die gekomen is „om te zoeken en te redden wat verloren was”.

PAUL KEVERS

EENENDERTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

4 november 2007

Eerste lezing *Wijsheid 11, 23 – 12, 2*

Heer, heel de aarde is voor U als een stofje op de weegschaal, als een vroege dauwdruppel die neervalt op de aarde. Maar Gij ontfermt U over allen, want Gij vermoogt alles; en Gij let niet op de zonden der mensen, opdat ze tot inkeer komen. Gij houdt immers van alles wat bestaat en verafschuwt niets van wat Gij geschapen hebt; want zoudt Gij iets haten, dan hadt Gij het niet geschapen.

Hoe zou er iets kunnen blijven bestaan tegen uw wil, hoe zou behouden kunnen blijven wat Gij niet gemaakt hebt? Ja, alles spaart Gij, want alles is van U, en Gij heerst vol liefde over al wat leeft! Uw onvergankelijke geest is aanwezig in alles wat bestaat. Daarom straft Gij de zondaars met mate en herinnert ze waarschuwend aan hun zonden, opdat ze hun boosheid verlaten en trouw blijven aan U, Heer.

Tweede lezing *Tweede Brief aan de Tessalonicenzen 1, 11 – 2, 2*

Broeders en zusters,

Telkens opnieuw bidden wij onze God, dat Hij u zijn roeping waardig maakt en al uw goede voornemens en elke daad van uw geloof met macht tot volkomenheid brengt. Dan zal de Naam van onze Heer Jezus in u verheerlijkt worden – en gij in Hem – door de genade van onze God en de Heer Jezus Christus.

Wij moeten u echter verzoeken, broeders en zusters, in verband met de komst van onze Heer Jezus Christus en onze hereniging met Hem niet zo gauw uw bezinning te verliezen. Laat u toch niet opschrikken door profetieën of uitspraken of een brief die van ons afkomstig zouden zijn, en die beweren dat de dag van de Heer is aangebroken.

Evangelie Lucas 19, 1-10

In die tijd ging Jezus Jericho binnen. Terwijl Hij er doorheen trok, poogde een zekere Zacheüs, hoofdambtenaar bij het tolwezen en een rijk man, te zien wie Jezus was. Maar hij slaagde daarin niet vanwege de menigte, want hij was klein van gestalte. Om Hem toch te zien, liep hij hard vooruit en klom in een wilde vijgenboom, omdat Jezus daar langs zou komen.

Toen Jezus bij die plaats kwam, keek Hij omhoog en zei tot hem: „Zacheüs, kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in uw huis te gast zijn.” Zacheüs kwam snel naar beneden en ontving Hem vol blijdschap. Allen zagen dat en merkten morrend op: „Hij is bij een zondaar zijn intrek gaan nemen!”

Maar Zacheüs trad op de Heer toe en sprak: „Heer, bij deze schenk ik de helft van mijn bezit aan de armen; en als ik iemand iets afgeperst heb, geef ik het hem vierdubbel terug.”

Jezus sprak tot hem: „Vandaag is dit huis heil ten deel gevallen, want ook deze man is een zoon van Abraham. De Mensenzoon is immers gekomen om te zoeken, en om te redden wat verloren was.”